

...

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

végzés

Az ügy száma: Pfv.V.20.669/2021/2.

A tanács tagjai: Dr. Szabó Klára a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes: Felperes1

A felperes képviselője:

Az I. rendű alperes: Alperes1

A II. rendű alperes: Alperes2

Az alperesek képviselője: Papp-Zakor Ügyvédi Iroda ügyintéző: Dr. Papp-Zakor Gábor (ügyvéd)

A per tárgya: kötbér megfizetése

A felülvizsgálati és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.584/2020/6-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 11.P.XX.21.949/2019/40/I.

Rendelkező rész

– A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes mint vevő és az alperes mint eladó között 2019. február 28. napján vaskohászati termékek beszerzésére irányuló adásvételi keretszerződés jött létre. A szerződés

szerint a vevő a szerződés hatálybalépésétől számított 10. hónap utolsó napjáig vagy – ha az hamarabb következik be, úgy – a keretösszeg kimerüléséig jogosult eseti megrendelést küldeni az eladó számára. Az eseti megrendeléseket a vevő elektronikus formában és/vagy faxon küldi meg az eladó kapcsolattartója részére a szerződésben meghatározott elérhetőségi címre, amely eseti megrendelés megküldésével az egyedi adásvételi szerződés létrejön, és egyúttal kötelezettség keletkezik az eladó teljesítésére. Az eladó kizárólag a vevő szerződésben meghatározott kapcsolattartóján keresztül érkezett eseti megrendelést volt jogosult befogadni. A teljes keretösszegeből a vevő nettó 40.030.000 forint + áfa összeg lehívására vállalt kötelezettséget. A felek az eladó nem teljesítése, késedelmes teljesítése, hibás teljesítése esetére, illetve további egyéb esetekben, valamint a szerződés/eseti megrendelés megghiúsulása esetére – amennyiben az eladó a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:142. § második mondatában foglalt feltételek együttes fennállásának hiányában nem mentesül a felelősség alól, vagy amennyiben az eladó a Ptk. 6:142. §-ában foglaltak alapján jogszerűen ki nem menti magát – kötbérfizetésben állapodtak meg. A szerződés részletesen szabályozta a kötbérre vonatkozó megállapodást, a szerződés megszűnését, ezen belül az azonnali hatályú felmondás eseteit. Ez utóbbi szerint a vevő jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani abban az esetben, ha az eladó a vevő erre vonatkozó írásbeli figyelmeztetése ellenére a szerződésszerű teljesítésre a vevő által meghatározott ésszerű – de legfeljebb nyolc munkanapos – póthatáridőn belül sem teljesíti a szerződés alapján fennálló kötelezettségeit. A felperes mint vevő név szerint meghatározta részéről a kapcsolattartó személyét.

[2] 2019. április 3. napján a felperes részéről nem a szerződésben nevesített kapcsolattartó elektronikus levelet intézett az alperesekhez, és ahhoz csatolta a saját megrendelője, a Zrt. visszajelzése alapján felmerülő igényekről összeállított táblázatot, egyben tájékoztatta az alperest, hogy a táblázatban lévő anyagok összetétele, mennyisége is változott. Kérte, hogy az alperes azt ellenőrizze és küldje vissza április 5-éig státuszolva a beszállítási határidőkre vonatkozóan. A táblázatban szereplő termékeket tartalmazó – keretszerződés szerinti – megrendelést a felperes az I. rendű alperes felé ezt követően nem továbbította.

[3] A 2019. április 10. napján kelt iratban az I. rendű alperes kérte, hogy a felperes a keretszerződés 14. pontja szerinti körülmény bekövetkezése miatt a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez járuljon hozzá. Ennek indokaként az I. rendű alperes ügyvezetője, a II. rendű alperes egészségi állapotának megromlását jelölte meg. A felperes 2019. május 28-án kelt iratában tájékoztatta az I. rendű alperest, hogy nem járul hozzá a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez, mert a II. rendű alperes betegsége nem tekinthető olyan körülménynek, ami megalapozná a keretszerződés 14. pontjában foglalt vis maiort. Egyben felszólította, hogy a keretszerződés alapján a 2019. április 3. napján leadott 42.656.434 forint összegű eseti megrendelésben foglaltakat a felszólítás kézhezvételétől számított nyolc munkanapon belül teljesítse a szerződésben írt jogkövetkezmények terhe mellett.

[4] A II. rendű alperes által megírt válasziratban az eladó jelezte, hogy 42.656.434 forint összegű megrendelés nem érkezett hozzá. A felperes az I. rendű alperessel 2019. március 31. napjáig 58.000.000 forint nettó összegű megrendelést közölt annak ellenére, hogy a szerződésben mindössze 40.030.000 forint összegre vállaltak megrendelési kötelezettséget. A tényleges megrendelések összetétele és mennyisége nem mutat összefüggést a beszerzési eljárás során kiadott és a felperes által a bírálathoz alapjávként tett táblázattal.

[5] A felperes 2019. július 4. napján a keretszerződést annak 9.1.1. pontjára hivatkozással azonnali hatállyal felmondta, mert az I. rendű alperes erre vonatkozó írásbeli figyelmeztetése ellenére sem teljesítette a szerződés alapján fennálló kötelezettségét. Egyben a keretszerződés 8. pontjában foglaltak alapján 16.012.000 forint meghiúsulási kötbér megfizetésére hívta fel az I. rendű alperest. Az I. rendű alperes válasziratában közölte, hogy az azonnali hatályú felmondást nem fogadja el, mert annak indokai nem valósak.

[6] A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 12.584.469 forint meghiúsulási kötbér, ennek 2019. augusztus 8. napjától a Ptk. 6:155. §-ában meghatározott mértékű késedelmi kamata megfizetésére hivatkozva a keretszerződés 8.2., 8.2.2., 8.3., 8.6. pontjában foglaltakra. Kérte továbbá, hogy amennyiben az I. rendű alperes vagyona nem fedezi a tartozást, úgy a II. rendű alperest kötelezze a bíróság a kért összeg megfizetésére a Ptk. 6:58., 6:137., 3:154., 6:186. §-a, továbbá a szerződés már felhívott és 3.3. pontjai alapján.

[7] Keresetét arra alapította, hogy a 2019. április 3-án megküldött e-mailt rendelésnek – az eseti megrendelések pontosításának – tekintette, amit az alperes nem teljesített. Így bekövetkeztek a szerződésben írt azonnali hatályú felmondás és a kötbérkövetelés feltételei.

[8] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a szerződés felperes általi felmondása és a szerződés kötbérre vonatkozó része érvénytelen, a kötbérkikötés ezért érvényesen nem jött létre a felek között. Amennyiben az érvényesen létrejött, úgy eltűzött, ezért kérték, hogy a bíróság mérsékelje azt az eredetileg megállapított kötbér 10%-ára. Előadták, hogy a felperes a beszállítást maga szüneteltette, az erre vonatkozó nyilatkozatát nem vonta vissza. Nem volt olyan megrendelés, amit ne maga a felperes függesztett volna fel. Sem a 2019. április 3-i e-mail, sem pedig a 2019. május 28-án kelt felszólító levél nem értelmezhető új megrendelésként vagy a 2019. április 3-i e-mailre utalóan póthatáridő tűzésének. A felperes felmondását sem megrendelés, sem póthatáridő tűzése nem előzte meg, így az érvénytelen.

[9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[10] A Ptk. 6:186. § (1), (2), (3) és (4), 6:187. § (1), (2), (3) és (4) bekezdésére figyelemmel vizsgálta a szerződés 8.6. pontjának érvénytelenségére alapított kereseti kérelmet. Azzal kapcsolatban megállapította, hogy a szerződés teljes egésze, így a 8.6. pontja is érvényes, de a keretszerződésben írt kötbérkikötés a felek között az eseti megrendelések alapján létrejött egyedi szerződésekre irányadó.

[11] A Ptk. 6:213. § (1) bekezdésének felhívását követően azt az alperesi hivatkozást sem találta megalapozottnak, hogy a felperes nem jelölte meg a felmondásban a felmondás okát, ugyanis a szerződés 9.1.1. pontjának első fordulata határozta meg az azonnali hatályú felmondás okaként. Az elsőfokú bíróság szerint azonban a felperes a keretszerződést e pontjának első fordulata alapján érvényesen – annak feltételei hiányában – nem mondhatta fel. A keretszerződés értelmében a felperes elektronikus formában vagy faxon volt köteles megküldeni a megrendelést az I. rendű alperesnek. Az eseti megrendelés megküldésével az

egyedi adásvételi szerződés ténylegesen létrejön. Az I. rendű alperes azonban kizárólag a felperesnek a szerződésben név szerint meghatározott kapcsolattartóján keresztül érkezett eseti megrendelést volt jogosult befogadni és egyben köteles visszaigazolni. Az egyedi adásvételi szerződések tehát kizárólag így, a kapcsolattartón keresztül érkezett eseti megrendelések alapján jöhettek létre. A felperes március 13-át megelőzően és azt követően is továbbított megrendeléseket az I. rendű alpereshez, azonban maga is úgy nyilatkozott, hogy ezek alapján az I. rendű alperes teljesítésre nem volt köteles. A felek még március 29-én sem tudták, hogy pontosan milyen tartalmú igényeket fog a felperes az I. rendű alperes felé előterjeszteni, amelyek teljesítésére végül köteles lesz a keretszerződés alapján. A szerződés 3.1. és 3.2. pontjának megfelelő megrendeléseket azonban a felperes a felek egyeztetése során vagy azt követően nem küldött az I. rendű alperesnek. A szerződésben meghatározott megrendelés hiányában egyedi adásvételi szerződés sem jött létre, így az I. rendű alperesnek nem keletkezett kötelezettsége annak teljesítésére. Mivel a részéről nem következhetett be a keretszerződés 9.1.1. pontjának első bekezdésében írt szerződésszegés, erre alapozva a felperes a keretszerződést érvényesen nem mondhatta fel, és nem nyílt meg az igénye a keretszerződés szerinti kötbér követelésére.

[12] A felperes fellebbezését követően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alpereseknek 508.381 forint másodfokú perköltséget.

[13] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet szerinti érdemi döntést helytállónak találta, indokaival is egyetértett, és a fellebbezésre tekintettel emelte ki a következőket.

[14] A felperes a 2019. július 4-i felmondásában arra hivatkozott, hogy az alperes a szerződés alapján fennálló kötelezettségeit erre vonatkozó írásbeli figyelmeztetés ellenére sem teljesítette. A 2019. március 13-i e-mailváltásban azonban ő jelezte az alperesnek, hogy ellenkező jelzéséig szüneteltesse a beszállítást, nehogy egy esetlegesen már szükségtelen terméket szállítson le.

[15] A Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerinti értelmezés mentén megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően az alperes 2019. április 3-i irata nem tekinthető megrendelésnek, nincs benne megrendelésre vonatkozó közlés. Azért sem minősülhet megrendelésnek, mert az nem a szerződés 10.4.1. pontjában nevesített felperesi kapcsolattartótól származott. A szerződés 12.2. pontjában ugyan azt rögzítették a felek, hogy nem minősül a szerződés módosításának a kapcsolattartó személyében bekövetkező változás, de ez nem jelenti, hogy a változtatást a felperesnek ne kellett volna az alperes tudomására hoznia, a szerződés 10.2. pontjában írt tájékoztatási szabályok erre az esetre is vonatkoznak.

[16] A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal a felperesi hivatkozással, hogy jelentősége lenne annak, hogy az alperes a 2019. március 28-i és április 10-i levelét is a nem kapcsolattartó V.I-nak írta; mert annak van jelentősége, kinek volt jogosultsága az eseti megrendelés megtételére. A felperes nem igazolta, hogy az alperest értesítette volna arról a lényeges körülményről, miszerint a kapcsolattartó személye megváltozott, így emiatt sem tekinthető megrendelésnek a felperes által hivatkozott április 3-i levél.

[17] Mindezekre figyelemmel pedig a 2019. július 4-i felmondásban írt ok – szerződéses kötelezettség nem teljesítése – nem volt valós, ennél fogva a felmondás érvénytelen, joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Emiatt nem nyílt meg a felperesnek a keretszerződés 8.6. pontja szerinti kötbér iránti igénye.

[18] A bizonyítási indítványok mellőzésével összefüggésben a másodfokú bíróság rámutatott, helyesen járt el az elsőfokú bíróság: a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 276. § (5) bekezdése szerint ugyanis mellőzhető az előterjesztett indítvány teljesítése, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. Az elsőfokú bíróságnak a Pp. 346. § (5) bekezdése szerint számot kellett volna adnia arról, milyen okból mellőzte a felajánlott bizonyítást, ezt elmulasztotta. Ez azonban nem olyan lényeges eljárási szabálysértés, ami a Pp. 381. §-a szerint hatályon kívül helyezést eredményezhetne, mert az indokolás kiegészítésével a másodfokú eljárásban orvosolható volt.

[19] A másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét – helyes indokai alapján – helybenhagyta.

[20] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő. Az utóbbiban azonban megjegyezte, hogy álláspontja szerinti a Pp. 408. §-ában foglalt kizáró okok nem állnak fenn. A vitatott érték az 5.000.000 forintot meghaladja, és az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság nem azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben, minthogy az elsőfokú bíróság a felperes által kért bizonyítás mellőzését nem indokolta, ehhez képest a másodfokú bíróság indokolása attól eltér. Anyagi jogszabálysértésként a Ptk. 6:8. § (1) bekezdését jelölte meg.

[21] Az ennek ellenére előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság az eseti megrendelésre vonatkozó nyilatkozatát nem a bírói gyakorlatban kiforrott módon értelmezte, csupán a szavak általánosan elismert jelentését vizsgálta. E körben a Kúria Pfv.21.908/2018/7. vagy 5. számú ítéletére hivatkozott, mert álláspontja szerint e határozatok ellentétes döntést tartalmaznak a jelen felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet tartalmával. Ez alátámasztja a felülvizsgálati kérelem befogadását a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján a joggyakorlat egységének biztosítása okán. A Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontjára pedig azért alapozta a felülvizsgálat megengedése iránti kérelmét, mert a jognyilatkozatok értelmezése olyan jogkérdés, ami szinte minden kötelmi jogi ügyben rendkívüli fontosságú. A szerződések megkötését sok esetben előzi meg a felek egyeztetése, illetve a szerződések teljesítése során is gyakran fontos szerepet kapnak a felek által tett szóbeli nyilatkozatok (akár a felek általi együttműködés, a szerződés teljesítésének egyéb módon történő elősegítése során). Amennyiben a bíróságok ezek értelmezése körében elmulasztják a széleskörű vizsgálatot, akkor az a felek jogainak és jogos érdekeinek súlyos sérelméhez vezet. A felülvizsgálat során feltett jogkérdés különleges súlyát és társadalmi jelentőségét a felülvizsgálatban szereplő jogkérdés gyakori előfordulása és az érintett személyi kör kiterjedt volta alapozza meg.

[22] A Pp. 408. § *[A felülvizsgálat kizártsága egyes vagyoni jogi perekben]* (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Az első- és másodfokú bíróság ítéletének összevetése alapján az utóbbi azonos

jogszabályi rendelkezések alapján és azonos jogi indokolással hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, bár az indokolást kiegészítette. A Kúria Pfv.I.20.272/2020. számú és BH 2020.325. számon közzétett döntése szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a másodfokú bíróság alapvetően azonos jogi indokolással hagyja helyben az elsőfokú ítéletet, ugyanakkor a döntés indokait további érvekkel is kiegészíti. A perbeli esetben is ez történt. Annak pedig, hogy a további bizonyítás mellőzését az elsőfokú bíróság nem indokolta, hanem azt a másodfokú bíróság pótolta, a jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége. A jogerős ítélettel eljárási okból kiegészített indokolás ugyanis az elsőfokú bíróság által érdemben kifejtett jogi álláspont alátámasztására szolgált. Mindezekre figyelemmel tehát a felperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet elő kellett terjesztenie.

[23] A felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2017. (XI. 13.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 1. pontja szerint a Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, kollégiumi véleményében, az elvi irányítás még hatályos korábbi eszközeiben (irányelv, elvi döntés, kollégiumi állásfoglalás), illetve az általa közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlathoz eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A fél az engedélyezés alapjául szolgáló határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni azzal, hogy első fokon jogerőre emelkedett határozatra nem hivatkozhat.

[24] A felperes a jognyilatkozat – jelen esetben a 2019. április 3-i e-mail – értelmezését jelölte meg a perben releváns jogkérdésnek. Azt, hogy a jognyilatkozatot miként kell értelmezni, a Ptk. 6:8. §-a szabályozza. A felperes nem e jogszabályi rendelkezés értelmezésével kapcsolatos elvi jelentőségű jogkérdést vetett fel, vagyis nem azt állította, hogy a jogerős ítélet a jognyilatkozatok értelmezésének általános elveihez képest más szempontok általános jelleggel való figyelembevételét tekinti fontosnak. Valójában azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok – elmulasztva a jognyilatkozatok értelmezéséhez szükséges széleskörű vizsgálatot – a perben neki kedvezőtlen döntést hoztak, ez vezetett a felperes állított jogos érdekeinek lényeges sérelméhez. Az azonban, hogy az adott tényállás keretében a perbeli jognyilatkozatot miként kell értelmezni, nem elvi jelentőségű jogkérdés, hanem az ítélezési tevékenység lényege. A felperes hivatkozott arra is, hogy a Kúria (beazonosítható módon) egy határozatában (Pfv.V.21.908/2018/5.) már állást foglalt a jognyilatkozatok értelmezésével összefüggésben, ez pedig – a PK vélemény 1. pontja szerint – kizárja a felülvizsgálat engedélyezését figyelemmel arra is, hogy a jogegységgel kapcsolatba hozható fontos ok nem áll fenn. Így a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálat nem engedélyezhető.

[25] A PK vélemény 3. pontja szerint a Kúria a felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve az ügy társadalmi jelentőségére alapítottnak a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában. A Kúria a felvetett jogkérdés különleges súlyára figyelemmel a felülvizsgálatot különösen abban az esetben engedélyezi, ha a jogkérdés nagy számban előforduló új típusú ügyben merült fel. A Kúria a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az adott ügy a jogalanyok széles körét érinti. Maga a felperes hivatkozott kúriai ítéletre, mint ami az adott jogkérdés (Ptk. 6:8. § alkalmazása)

tárgyában már állást foglalt. Emellett a felvetett jogkérdés tekintetében nem állapítható meg az sem, hogy az egyedi ügyön – különleges súlyára figyelemmel – túlmutatna. Az adott ügyben megjelölt jogkérdés tehát nem teljesíti a PK vélemény 3. pontjában meghatározott feltételeket, ezért a felülvizsgálat a Pp. 409. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján sem engedélyezhető.

[26] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Pp. 411. § (1)-(2) bekezdése szerint megtagadta.

[27] A végzés ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2021. július 1.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró